

СТАНОВИЩЕ

ВЪРХУ ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД

ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА НАУЧНА И ОБРАЗОВАТЕЛНА СТЕПЕН „ДОКТОР“ -

професионално направление 1.2 Педагогика (Дизайн на образователни програми)

НА ТЕМА „АДАПТИРАНЕ НА МОДЕЛ ЗА ДИЗАЙН НА ОБУЧЕНИЕ В КОНТЕКСТ НА НЕФОРМАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА /ТАНЦОВИ УЧИЛИЩА/“

Докторант Ралица Атанасова Мерджанова - Стефанова СУ „Св. Кл. Охридски“ – ФП

Научен ръководител: проф. д-н Вася Делибалтова, СУ „Св. Кл. Охридски

Рецензент: проф. д-р Нели Бояджиева, СУ „Св. Кл. Охридски“ - ФНОИ

Преценка за процедурата

Представеният труд с автореферат и документи отговарят на националните изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за приложението му. Трудът е обсъден на предзащита с решение, че отговаря на критериите за научно изследване от дисертационен тип, на формалните структурни и съдържателни изисквания.

Представяне на докторанта

Ралица Атанасова Мерджанова - Стефанова е докторант по 1.2 Педагогика /Дизайн на образователни програми/ във ФП на СУ „Св. Кл. Охридски“, Катедра „Дидактика“. Тя е отчислена с право на защита и е изпълнила минимума критерии за обучение в ОНС „Доктор“. Представен е завършен дисертационен труд, автореферат, публикации по темата, справка с количествени показатели и приноси.

Ралица Мерджанова е магистър по педагогика / „Съвременни образователни технологии“ и по психология /“Организационно поведение и консултиране на организацията“/. Тя е водещ специалист с богат творчески опит като артист, детски писател, драматург и хореограф, автор със собствена продукция, признат у нас и в чужбина състезател и експерт в танцовото изкуство, професионален учител, лидер, организатор, ръководител и треньор в танцови школи и училища. Високата теоретична и практическа компетентност на докторанта в областта на педагогиката и изкуството са основание и гаранция за научни постижения и приноси в дисертационния труд.

Преценка на научния проблем

Темата е посветена на научен проблем, който не е бил предмет на отделно самостоятелно проучване в професионално направление 1.2 Педагогика /дизайн на образователна среда/. Безспорна е теоретическата му значимост за изследванията в областта на педагогиката и изкуството за практическата методическа организация на обучението в танцови училища в неформалното образование. Няма съвпадение на темата, на обекта и предмета на проучване в дисертационни трудове в научната специалност. Извеждането и апробирането на модел за дизайн на обучение в танцовите училища се очаква да обогати теорията на обучението и педагогиката на изкуството. Това е постигнато като цяло в резултат от цялостното дисертационно изследване.

Представяне на постановката на изследване

Постановката на проучването в увода е убедително аргументирана и дава ориентация за изходната позиция на докторанта с обосновка на значимостта на изследователската проблематика. Водещо предизвикателство е намирането на „мост“ между обучението във формална образователна среда и обучението по изкуство в неформален образователен контекст.

Понятието „дизайн“ е точно поставено в контекста на обучението и образованието съотнесено както до изкуството и творчеството, така и до структуриране на процеса на обучение. Богатото поле на развитие на „дизайна“ в съвременните модели на обучение дава възможност на автора да търси и намери най-подходящ модел за нуждите на обучението по танцово изкуство. Заявено е намерение го да анализира, приложи и адаптира към нуждите на обучение в конкретен танцов център съобразно неговите положителни и страни и недостатъци съобразно процеса на обучение. Значимостта на практическо равнище е свързана с необходимостта от повишаване качеството на обучение и квалификацията на кадрите на фона на повишения интерес към танцовото изкуство в последното десетилетие в България.

Целите на изследването в дисертационния труд са поставени компетентно. На концептуално равнище е търси обосновка на модел на дизайн на танцово обучение в неформален образователен контекст, а в приложен план – конструиране на програма за обучение по танцово изкуство в неформална образователна среда за деца и младежи с творчески продукт за свободна сценична интерпретация за публични сценични изяви.

Обект на дисертационното изследване е танцовото обучение в контекста на неформална образователна среда, а предмет са моделите на дизайн на обучение адаптирани към танцовото изкуство. Това отговаря на очакване за научни приноси. Не се конкретизира, че моделите се отнасят към обучение на деца и младежи.

Методите на теоретично и приложно равнище са релевантни на целите и задачите на проучването. Не са формулирани като методи, а като водещи задачи на емпирично равнище изследването на случай, извеждането и адаптацията на модел на обучение, разработването на авторски ресурси и инструменти за преподаватели, създаването на обучителна програма и творчески продукт за сценична изява.

В съответствие с постановката на изследване са формулирани и конкретни изследователски въпроси, които са основни ориентири и очертават рамката на търсене съобразно проблематиката и очакваните резултати. В описанието на общата концепция на проучване в увода не са открити изследователски хипотези.

Критична преценка на структурата и съдържанието

Критичната оценка върху дисертационния труд се основава на постиженията в теоретичната и емпиричните части на проучването. Структурата обхваща четири глави, изводи, заключение, приносни моменти, използвана литература и приложения. Следва се последователна логика на изложение на съдържанието като се започва в първата глава от теоретично описание и анализ на изследвания за дизайн на обучение в историческа и съвременна перспектива. Във втора глава се описват танцовите училища в контекста на неформалната образователна среда. Третата глава е посветена на дизайн

и анализ на резултатите от изследването в конкретно танцово училище. Четвъртата глава представя изследователската концепция за процеса на адаптиране на модела за дизайн на обучение и авторски разработки на ресурси.

Сред общите изводи като най-значим извод може да се открие извеждането най-подходящ Backward Design модел на обучение описан от Wiggins, McTighe /2011,2012/ на основата на преглед в методиката и конкретни данни от използваните емпирични методи за оценка /наблюдение, анкета, фокус-групи/. На тази основа е разработена авторова матрица за дизайн на обучение с уточнение, че моделът може да се прилага успешно на макро-равнище /учебна програма/ апробирана в танцово училище и на микро-равнище /учебен клас/. Той се основава на водещи постановки, изведени от съвременната философия на образованието – отношението на участниците към изкуството на танца, към себе и изявата на личността чрез танца и на връзката с другите на социално-личностно равнище. Конкретните изводи от опитните проучвания и препоръките могат да бъдат полезни на практико-приложно равнище за педагогическите специалисти в танцовите школи в неформалното образование.

Критичните бележки, препоръки и въпроси

Добре е да се открие и формулира изходната хипотеза съобразно очакванията и спецификата при обучение на деца и младежи в танцовите школи в общата постановка на проучването. Във връзка с това е и въпросът дали откритият модел за дизайн на обучение е инвариантен и универсален или се отнася предимно за деца и младежи.

Как оценява споменатите ограничения на избрания Backward Design модел разработен за формална среда във връзка с необходимостта от адаптиране при приложението му в неформална образователна среда?

Преценка за научните приноси

Формулираните научни приноси в самопреценката на автора отразяват реално постигнатите резултати. Могат да се открият като основни приноси на теоретическо равнище разработването на авторска изследователска концепция за адаптиране на Backward дизайн модела в практиката на танцово обучение в неформалното образование в България. На практико-приложно равнище се извежда разработване на обучителни ресурси за танцово обучение в неформалното образование: обучителна програма, приложима към различни танцови стилове съобразно техните специфики и създаване на авторски продукт за сценична изява пред различни публики и аудитории.

Преценка на автореферата

Авторефератът представя адекватно съдържането и отделните части на дисертационния труд, използвана литература, научни приноси и списък с публикации. Обемът от 81 страници надхвърля обичайните изисквания за ОНС „Доктор“.

Публикации по темата на дисертацията

Представен е списък от три публикации, които представят отделни части от съдържанието на дисертационния труд. Две от тях са от 2022 година влючени в сборници от университетски конференции в СУ-ФП и ВТУ- колеж - Плевен, а последната публикация от 2024 г. е в юбилеен сборник под печат на ВТУ .

Заклучение

Въз основа на изпълнение на минималните критерии и научните приноси, предлагам да бъде присъдена научната и образователна степен „доктор“ на СУ „Св. Кл. Охридски“ на Ралица Атанасова Мерджанова- Стефанова в професионално направление 1.2 Педагогика (Дизайн на образователни програми).

22 май 2024

Проф. д-р Нели Бояджиева